

čutne poezije, sladke spevnosti, domena njegovemu pojmovanju je romantiška sanjavnost, prav v nji uveljavlja eminentno svojo prstno rutino, ki pričarava divno uspele, na najrahlješi utrip reagujoče glasovne učinke. Zato je velik Godowski kot predavatelj Chopina; le-tega sonato op. 35. s proslavljenim pogrebnim pohodom je podal v vsej njeni melanholični veličastnosti, nedosežno virtuozno v „prestu“, v katerem se pode unisonske pasaže ko mraki težkih, usodnih oblakov. Koliko pristrčnosti je zvenelo v kantileni Schubert-Lisztove „Pomladne nade“, koliko čara je vztrepetalo iz Lisztovih dvojnih etud ali iz njegove briljantne „Tarantele“. Dospela je v Lisztovih skladbah na višek učinka dovršenost prstne egalnosti, ob kateri izvablja Godowski instrumentu mehko, ki opaja in udivlja. Do bravurnosti se povzpne Godowskega klavirsko mojstrstvo v njegovi parafrazi Straussovega valčka „Wein, Weib, Gesang“; v vrtinec kontrapunktiški si tu poigravajočih motivov si je nanosil, kar je virtuoznih težkoč in osupljivih efektov. Od točke do točke se bolj ogrevajoče, v glasnem aplavzu se izražajoče zanimanje za mojstra je izzvalo le-tega, da je dodal povrh sporeda še troje namečkov, med temi dvoje etud za samo levico, v katerih je dokumentiral kar najeklatantneje, kako suverenski obvladuje svoj instrument.

Dr. V. Foerster.

Gledišče.

Slovensko gledišče. A. Drama. Od zadnjega poročila nam drama ni prinesla bogvekaj. Nekak dogodek je bila vsekakor uprizoritev Goethejevega „Fausta“ dne 19. decembra. Poudarjalo se je z nekakim ponosom, da smo s tem nadkrilili vse Jugoslovane, kajti ni v Zagrebu, ni v Belgradu, ni v Sofiji niso igrali še „Fausta“. Toda če je izguba na eni in dobiček na drugi strani res tolik, je še vprašanje. „Faust“ pač ni pisan za oder, in če se je hotelo pri nas to dejstvo iznova dokazati, potem se je dokaz vsekakor posrečil. Nimamo pri tem v mislih baš onega nemogočega prizora, ko vidi gledalec obenem v cerkev, na trg pred cerkvijo, v Metkino in Martino sobo, temveč govorimo o splošnem vtisku. Kdo onih, ki se niso že prej poglobili v to grandiozno delo velikega Nemca, je pri predstavi tudi le zaslutil, kaj se mu predstavlja? Kdor pa je delo natanko proučil, je pri predstavi toliko pogrešal, da zopet ni mogel imeti pravega užitka. Tega pa ni tolikanj krivo glediško vodstvo, ki mu gre v marsikaterem pogledu priznanje, kajti videli smo „Fausta“ tudi že slabše uprizorjenega, temveč, kakor smo že omenili, pred vsem to, da „Faust“ ni pisan za oder. Če si je Goethe sam zaželel, videti ga uprizorjenega, se mu je ta želja vsekakor prepozno obudila! Nehote smo se pri predstavi spomnili Gounodove opere in iznova smo spoznali krivičnost obsodbe opernega teksta, ki so mu nemški kritiki toliko prigovarjali, zgražajoč se pri tem ob „francoskem okusu“. In vendar je učinek v operi celo z ozirom na golo dejanje mogočnejši, nego je bil na pr. pri taki uprizoritvi „Fausta“, kakršno smo videli mi. Vsekakor pa je ne malega pomena, da smo dobili Slovenci lep prevod Goethejevega „Fausta“, in če je hotelo vodstvo našega gledišča z njegovo uprizoritvijo nekako manifestirati to dejstvo, potem smo popolnoma na njegovi

strani. O prevodu samem nam je obljubljena od merodajne strani obširnejša ocena. — Razen „Fausta“ smo imeli zadnji čas še sledeče dramske predstave: dne 29. novembra se je ponovila burka „Vražja misel“, dne 3. decembra smo videli prvič na našem odru dramsko pravljico v 8 slikah „Enkrat je bil...“, spisal Holgar Drachmann — precej ponesrečeno delo, ker ne zadovolji nikogar, kajti ni pisano ne za odrasle, ne za mladino —; 8. decembra popoldne se je uprizorila „Trnjulčica“, 13. dec. so igrali prvič igrokaz v 5 dejanjih „Grof Monte Christo“, po Aleks. Dumasovem romanu spisala Therese Majerle; 20. decembra popoldne se je ponovil Finžgarjev „Divji lovec“; na Sv. dan popoldne smo videli po daljšem presledku zopet enkrat „Desetega brata“, a 27. decembra popoldne „Pepelko“.

B. Opera in opereta. Opernih, oziroma operetnih novitet zadnji čas ni bilo, česar pa nikakor ne grajamo, ker smo si že prav želeli videti zopet tudi nekatere starejše opere. Času primerna je bila uprizoritev rodoljubne Zajčeve opere „Nikola Šubić Zrinjski“, ki so jo peli 27. novembra pa 1. in 8. decembra. Uprizoritev je bila lepa, navdušenje veliko! Dne 29. novembra se je pela četrtič opera „Samson in Dalila“, dne 11. decembra pa šestič opereta „Valčkov čar“, ki pa je to pot radi raznih neprilik precej razočarala; dne 13. decembra so ponovili še enkrat „Netopirja“; dne 15., 17., 27. in 29. decembra se je pela z jako lepim uspehom „Carmen“; dne 22., 25. in 29. decembra pa „Prodana nevesta“, katero smo videli v prejšnjih časih v celoti morda že bolje uprizorjeno, vloga Marinke pa gotovo še ni bila poverjena boljši pevki, nego je gospodična Šipankova.

Dr. Fr. Zbašnik.

Med revijami.

Carniola. I. letnik (1908), 3. in 4. sešitek. Jubilejska številka. Muzejsko društvo je naklonilo svojim članom s to številko svojega organa jako prijetno presenečenje, kajti sešitka prinašata poleg 14 tabel, deloma v barvotisku, jako bogato in zanimivo vsebino. Prvo stran diči cesarjeva podoba z latinskim posvetilom izpod peresa profesorja dr. Tominška. Znamenit je članek arhitekta J. Kronfusa iz Bambergja o narodni umetnosti na Kranjskem. Dr. Ivanič piše o cestah na Kranjskem v XVIII. stoletju, dr. Lokar objavlja nekaj pisem Anast. Grüna Prešernu in Bleiweisu, dr. Sajovic govori o kranjski školjčni bisernici, dr. Šmid, urednik Carniole, pa razpravlja o dveh prazgodovinskih gomilah v okolici novomeški. Za mala izvestja so prispevali gg. dr. Žmavc, dr. Sajovic, dr. Lokar, Luka Pintar in dr. Šmid.

„**Slavjanski Mir**“. To je naslov novega časopisa, ki bo izhajal po enkrat na mesec v Petrogradu in je posvečen književnosti, umetnosti in sploh idejnemu gibanju med slovanskimi narodi. Izdajanje tega lista je rodilo spoznanje, da je skupnemu delu slovanskih narodov medsebojno spoznavanje prvi pogoj. Temu spoznavanju bo služil novi list. Prva številka obsega prevode iz vseh slovanskih jezikov, a na čelu vsem je postavljen prevod Cankarjevega spisa „V hiši Marije Pomočnice“. Povrh prinaša številka tudi študijo o literarni fizijonomiji Cankarjevi. Cena na leto 3 rublje.

Gledišče.

Slovensko gledišče v Ljubljani se otvori dne 2. oktobra t. l. Jako bogati repertoar za letošnjo sezono je naslednji:

A. Drama: Rikard Svoboda: „Grča“. Komedijska v 3 dejanjih. — Etbin Kristan: „Kato Vrankovič“. Drama v 4 dejanjih. — Dr. Fran Detela: „Dobrodušni ljudje“. Veseloigra v 3 dejanjih. — Anton Medved: „Kacijanar“. Žaloigra v 5 dejanjih. — Ivan Zagažen: „Strup“. Drama v 4 dejanjih. — Vit. F. Jelenc: „Erazem Predjamski“. Drama v 5 dejanjih. — Anton Pesek: „Slepa ljubezen“. Ljudska igra s petjem v 5 dejanjih. Pevske točke uglasbil E. Adamič. — Sofokles: „Antigona“. Tragedija. Iz grškega izvornika prevel Cvetko Golar. Mendelssohnova godba. — Schiller: „Don Carlos“. Žaloigra v 5 dejanjih. Prevel Vladimir Levstik. — Ibsen: „Rosmersholm“. Drama v 4 dejanjih. — Ibsen: „Stebri družbe“. Drama v 4 dejanjih. — Björnstjerne Björnson: „Preko moči“. I. del. Drama v 2 dejanjih. — Strindberg: „Oče“. Žaloigra v 3 dejanjih. — O. Wilde: „Idealni soprog“. Komedijska v 4 dejanjih. — José Echegaray: „Galotto“. Žaloigra v 3 dejanjih s predigro. — Michaelis: „Svatba v revoluciji“. Drama v 3 dejanjih. — E. Zola: „Ubijac“. Drama v 5 dejanjih. — H. Heijermans: „Členi Verige“. Veseloigra z domačega ognjišča v 3 dejanjih. — F. A. Šubert: „Žetev“. Drama v 3 dejanjih. — F. A. Šubert: „Drama štirih revnih sten“. Drama v 4 dejanjih. — A. Jirásek: „Laterna“. Igra v 3 dejanjih. — G. Zapolska: „Morala gospe Dulske“. Komedijska v 3 dejanjih. — Anton Čehov: „Stric Vanja“. Drama v 4 dejanjih. — Petar Petrovič: „Solza“. Drama v 4 slikah. — W. Somerset Maugham: „Lady Frederick“. Veseloigra v 3 dejanjih. — Dumas fils: „Francillon“. Drama v 3 dejanjih. — Bataille: „Model“. Drama v 4 dejanjih. — Gavault in Charvay: „Gdč. Josette — moja žena“. Veseloigra v 4 dejanjih. — Fiers in Caillavet: „Ljubezen bedi“. Veseloigra v 4 dejanjih. — Roberto Bracco: „V temi“. Drama v 3 dejanjih. — K. Schönherr: „O kresu“. Drama v 5 dejanjih. — Lud. Thoma: „Lokalna železnica“. Komedijska v 3 dejanjih. — Lud. Thoma: „Morala“. Komedijska v 3 dejanjih. — Rudolf Havel: „Bleda žena Skrb“. Ljudska igra v 4 dejanjih. — Lud. Fulda: „Ženska ljubezen“. Veseloigra v 3 dejanjih. — Walther in Leon: „Gospodje sinovi“. Ljudska igra v 3 dejanjih. — Engel in Horst: „Pereant možje!“. Burka v 3 dejanjih. — Engel in Horst: „Mišnica“. Burka v 3 dejanjih. — Kraatz in Neal: „Olimpijske igre“. Burka v 3 dejanjih. — Rudens in Antony: „Korenina v Ameriki“. Burka v 3 dejanjih. — Berk: „Paž porednež“. Burka s predigro v 4 slikah. — Bethge-Truhn: „V božični noči“. Pravljska s petjem v 7 slikah. —

B. Opera in opereta: Anton Foerster: „Gorenjski slavček“. Komična opera v 3 dejanjih. — Risto Savin: „Lepa Vida“. Opera v 3 dejanjih. — Ivan pl. Zajc: „Selski plemič“. Opera v 3 dejanjih. — Eugen d' Albert: „Nižina“. Glasbena drama s predigro in 3 dejanji. — Karl Goldmark: „Sabska kraljica“. Opera v 4 dejanjih. — Giuseppe Verdi: „Moč usode“. Opera v 4 dejanjih. — Amadej Mozart: „Don Juan ali kameniti gost“. Opera v 2 dejanjih. — Giacomo Puccini: „Tosca“. Opera v 3 dejanjih. — Giacomo Puccini: „Bohème“. Opera v 4 slikah. — Rikard Wagner: „Lohengrin“. Romantična opera v 3 dejanjih. —

Jaques Offenbach: „Hoffmanove pripovedi“. Fantastna opera v 3 dejanjih s predigro in poigro. — Srečko Albini: „Baron Trenk“. Opereta v 3 dejanjih. — Fr. Lehár: „Piskrovežec“. Opereta v 2 dejanjih s predigro. — Ed. Eysler: „Umetniška kri“. Opereta v 2 dejanjih s predigro. — Jarno: „Logarjeva Kristina“. Opereta v 3 dejanjih. — Leo Fall: „Dolarska princesa“. Opereta v 3 dejanjih. — Leo Fall: „Ločena žena“. Opereta v 3 dejanjih.

Med revijami.

„Hrvatska pozornica“. Tako se zove nov list, ki ga je s 1. septembrom t. l. začela izdajati nova intendantca hrv. kr. gledališča v Zagrebu (gosp. intendant pisatelj Tresić-Borotha). List, ki stane na leto 10 K, bo izhajal vsak teden in prinašal najzanimivejše ocene, vesti, razprave in slike o domačih in tujih umetnikih in dramskih delih. Prvi list ima na čelu sliko pok. intendanta Miletića, čigar delo in naziranje vodi sedanjo intendantco. Letošnja sezona se je začela baš z Miletićevo tragedijo „Boleslav“, v kateri nam je pisatelj izkušal prikazati težke borbe svoje lastne bogate duše. Boleslav je legendaren dalmatinski knez, ki, nasičen z znanostjo, ne najde niti v ljubezni niti v ljudeh leka svojemu neizmernemu hrepenenju po sreči in svoji globoki tugi nad ničevostjo zemskega življenja. V repertoarju za bodočo sezono nahajamo tudi Govékarjeve „Legionarje“ in „Martina Krpana“. Pozdravljamo iskreno to činjenico; v njej vidimo začetek tesnejših odnošajev slov. in hrv. gledališč, ki sta se doslej komaj poznali. Ne gre tu za to, kateri komadi so sprejeti v letošnji repertoar hrv. gledališča; glavno je, da so sploh sprejete slovenske drame. Nekateri naši beletristični pisatelji na žalost nimajo dovolj jasnega pogleda po kulturnih potih, da bi vsaj radi lastne koristi stopili bliže vsesplošnemu današnjemu slov.-hrv. skupnemu življenju.

Dr. Fr. Ilešič.

Listnica uredništva.

Vse pisatelje in druge, ki si žele glede „Zvona“ informacij v kateremkoli oziru, vljudno prosimo, naj odslej pošiljajo vse dopise in želje na naslov: Uredništvo „Ljubljanskega Zvona“ v Ljubljani — Narodna tiskarna, ne pa na naslov dosedanjega urednika, ki odstopi konec tega leta.